

Organisasjonsnummer: 952857991
Foretaksnavn: Elverum kommune
Navn: Erik Stenhammer
Kontonummer: 61640600011
Adresse: Postboks 403
Postnr.: 2418 Elverum
Telefon: 62433000
Mobiltelefon: 91747811
E-post: erik.stenhammer@elverum.kommune.no

Flere søkere: Hedmark fylkeskommune, Næring og nyskaping, 942 116 217, Øyvind Norstrand, Oyvind.nordstrand@hedmark.org, 481 78 222

Mottaker: Miljødirektoratet
Kopimottaker: Fylkesmannen i Hedmark

SØKNAD

REFERANSENR.: 18S75728

Mal veileder bruk av tre i kommunal forvaltning

Type tiltak: Klimagassreducerende tiltak i andre sektorer - gjennomføring

Beskriv tiltaket, med vekt på hvem, hva, hvor og hvordan:

Elverum kommune vedtok i 2008 "Veileder for bruk av tre" med visjonen "Skape en by hvor moderne bruk av tre blir en del av byens positive egenart". Denne veilederen var den første i sitt slag i Norge og har vært et nyttig redskap for å fremme bruk av tre som byggmateriale både i kommunens egne bygg og i andre bygg i kommunen.

Veilederen er nå ti år gammel. Mye har skjedd i Elverum i denne perioden og kommunen har fått nyttig administrativ kunnskap om praktisk bruk. Samtidig har regelverk og kompetanse om offentlige innkjøp utviklet seg sterkt, og kommunen har arbeidet mye med å utnytte disse mulighetene til innovasjon gjennom offentlig innkjøp. Bruk av tre i store bygninger og i byggeri ellers er i kraftig utvikling. Dagens veileder samsvarer ikke lenger helt med kartet, samtidig som det har kommet nye virkemidler og ny kunnskap. Den eksisterende veilederen ble laget under andre forutsetninger. Både miljømessige utfordringer og byggetekniske muligheter tilsier derfor en ny veileder. Kommunen har derfor behov for å få ajourført sin veilederen for bruk av tre

Samtidig er flere andre kommuner interessert i å utvikle tilsvarende veiledere og etterlyser en mal som kan legges til grunn for deres arbeide. Hedmark fylkeskommune ønsker via sin "Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024" å bidra til at en slik mal utvikles, og knytter det arbeidet til revideringen av Elverum sin veileder.

Politisk er en revidering av veileder for bruk av tre satt på dagsorden både via kommunestyret i Elverum og med fylkesrådet i Hedmark fylkeskommune.

Arbeidet med å revidere veileder for bruk av tre er delt i to der kommunen er prosjekteier i samarbeid med andre aktører.

1. Evaluering av eksisterende veileder mhp. eventuell effekt, samt finne hva som er bra og hva som bør utvikles.

2. Revidere og utvikle en ny veileder for Elverum kommune som utformes slik at den også er en mal for andre kommuner som ønsker å utvikle sin egen veileder tilpasset sine forutsetninger og ambisjoner. Dette er hoveddelen av søknaden. Viktige element er å utvikle helhetlige prosesser mhp. kommunal planlegging og innkjøpsstrategi

Det praktiske arbeidet må utføres av innleid kompetanse, men kommunen med samarbeidspartnere skal delta i arbeidet gjennom arbeidsgruppe og styringsgruppe. Til støtte for arbeidet skal det søkes bistand fra de beste fagmiljøene på området. For å utarbeide en ny veileder og en mal for andre kommuner må kommunen bruke konsulenttenester, og søker herved økonomisk støtte til det.

Hvordan vil tiltaket gi reduksjon i klimagassutslippene?

Tre er et materiale med store klimafordeler jf. andre materialer. Både fordi det er et mer klimasmart byggemateriale i forhold til utslipp i forbindelse med produksjon og fordi det binder store mengder CO₂ så lenge bygget eksisterer. Byggebransjen er en av de største bidragsyterne til utslipp av klimagassen CO₂. Økt bruk av tre i moderne byggeri vil over tid bidra til store kutt i utslipp av CO₂ og bruk av tre er anerkjent som et viktig tiltak i forbindelse med omstilling til lavutslippssamfunnet.

En av de største utfordringene med å bruke tre i store moderne bygninger, er begrenset kompetanse hos aktørene i byggenæringen. Det kan være vanskelig å få aktørene med på nyskapende prosjekter der tre er hovedingrediens da de ofte mangler kompetanse på bruk av tre, og derfor heller velger mer kjente materialer og byggemetoder. En revidert "veileder for bruk av tre" vil bidra til å øke kunnskapen og redusere denne usikkerheten. Et viktig kriterie i et byggeprosjekt er at det legges føringer om å bruke riktig kompetanse for å avdekke mulighetsrommet for å bruke tre i prosjektet, og slik legge føringer for framtidige kommunale bygg og for andre byggeprosjekt i kommunen. En veileder vil derfor bli et viktig verktøy for å redusere klimagassutslipp i en kommunen ved at den legger føringer i pågående arbeid med overordnede planer og andre framtidige arealplaner.

Ut over reduksjon i klimagassutslipp vil en revidert veileder bidra til bygging av kompetanse og spre kompetanse om bruk av tre i store urbane byggeprosjekt i kommunene. Tre mekanisk industri er ei stor og viktig næring i Innlandet og økt bruk av tre i byggeri er viktig næringsutvikling for hele regionen og for andre tilsvarende regioner i Norge.

Hvilke virkninger, i tillegg til reduksjon i klimagassutslipp, vil tiltaket ha?

Administrasjonen i Elverum kommune har i arbeidet med eksisterende veileder lært mye om prosesser for å fremme klimavennlige byggematerialer. Denne læringseffekten ønskes videreført inn i en revidert veileder. Det vil være avgjørende at veilederen blir et arbeidsverktøy for alle fagmiljøer som arbeider med kommunale bygg, arealplaner og byggesaker. Veilederen må inngå som en naturlig del av fagmiljøene i kommunen som arbeider med innkjøp, utbygging og drift. For disse miljøene samt i det politisk miljø må den være godt kjent og implementert i kommunen som helhet. Fagmiljøer som utvikler større prosjekt skal være godt kjent med målene og strategiene i veilederen og bruke de aktivt som grunnlag i

saksbehandlingen.

Det er et mål at tiltakene som får støtte skal ha spredningspotensial og overføringsverdi til andre fagområder eller kommuner, og være nyskapende ved å prøve ut nye løsninger. Hvordan kan tiltaket bidra til noe av dette?

Veilederen vil gi økt kompetanse i hele kjeden fra bestiller/kjøper, arkitekt, utbygger osv. Målet er økt trygghet i innkjøps- og bestillerprosessen for økt bruk av tre.

Veilederen skal utformes på en slik måte at den også kan brukes som en mal for andre kommuner som ønsker mer bruk av tre i sine byggeprosjekter. Den planlagte revideringen legger med det opp til at flere kommuner lettere kan ta i bruk tre som byggemateriale i sine byggeprosjekter.

Tiltaket vil medføre endringer i aktivitet eller utslipp. I den grad det er mulig å tallfeste effekten av tiltaket bør det foretas registreringer eller tellinger før og etter tiltaket er gjennomført. Hvilke registreringer eller tellinger kan gjennomføres for å fange opp effekten av tiltaket?

Det er vanskelig å tallfeste effekten av bruk av tre som byggemateriale. Hedmark fylkeskommune ønsker å tilby et opplegg for klimagassregnskap til kommunene i Hedmark. Effekten av økt bruk av tre i byggeri forventes å bli kunne bli synliggjort der.

Hvordan er søknaden politisk forankret?

Tiltaket forankres i følgende politiske dokument:

Vedtak kommunestyret i Elverum 01.03.2017. Treveilederen oversendes komiteen for vekst og utvikling, for fornying og forsterking av innholdet i dagens veileder, som sikrer en utbygging i Elverum med bruk av tre i fokus.

Kommuneplanen i Elverum 2010-2022 der det står at «Kommunen skal bidra positivt i det globale CO2 regnskapet ved å stimulere til økt bruk av tre som byggemateriale og økt bruk av trebasert bioenergi som substitutt for fossilt brennstoff, i kombinasjon med skogtiltak som øker CO2 bindingen. »

- Energi- og klimaplan for Elverum kommune strategisk plan 2014-2018 der det blant annet under Temaene «arealplanlegging», «Karbonbinding i skog, bygg og trekonstruksjoner» og «kommunens egen virksomhet» står at klimagassutslippene i Elverum skal reduseres ved at:

Elverum kommune skal aktivt arbeide for å fremme bygging med klimavennlige materialer og spesielt bruken av tre i bygg og øvrige konstruksjoner.

Redusere CO2-fotavtrykket fra kommunale og private bygg og anlegg, samt øke bruken av fornybar materialer og revidere veileder for bruk av tre.

- Hedmark fylkeskommunes «Bioøkonomistartegi for Innlandet 2017-2024». Særlig: Strategi S4: Tilrettelegge for effektiv etablering av biobasert næringsliv og Strategi S6: Arbeide for økte markedsmuligheter for biobaserte produkter. Hedmark fylkeskommune har ikke behandlet søknad om finansiering politisk enda, men er positiv til Elverums initiativ.

Gjennomføring

Hvem skal eie og vedlikeholde tiltaket når tiltaket er gjennomført?

Elverum kommune blir eier av ny revidert veileder.

Hedmark fylkeskommune blir eier av den generelle malen for kommuner.

Hva er forventede driftsoppgaver og årlige driftsutgifter?

Ingen spesielle

Når planlegges arbeidet startet og avsluttet?

Arbeidet planlegges å startes opp i april/mai 2018 vedrørende fase 1 evaluering av dagens veileder.

Hovedprosjektet fase 2 revidering av veileder og utarbeide generelle mal planlegges startet opp i august/september 2018 og avsluttet august 2019.

Gjennomføringsplanen kan lastes opp som vedlegg eller beskrives nedenfor:

Fase 1 vil bli gjennomført som en del av Interreg ecoINSIDE i samarbeid med Elverum kommune. Gjennom Regionrådet i Sør-Østerdal er Elverum kommune partner i Interreg ecoINSIDE. Det praktiske arbeidet vil i stor grad bli levert av Høgskolen i Innlandet Rena og Tretorget AS som begge også er partnere i Interreg ecoINSIDE. For mer informasjon om prosjektet se www.ecoinside.nu.

Fase 2 vil bli gjennomført i samarbeid med Hedmark fylkeskommune på bakgrunn av fylkeskommunens "Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024" hvor økt bruk av tre er et viktig satsingsområde. Hedmark fylkeskommune sammen med Oppland fylkeskommune har i prosjektet «Tredivere» hatt fokus på økt kompetanse på bruk av tre i offentlige innkjøp og kompetanseheving på dette området blant innkjøpere. Ei utvikling av veilederen til Elverum kommune er en viktig del av oppfølging av dette arbeidet.

Del 1 Evaluering.

Oppstart: Mai 2018

- Engasjere konsulent til å gjennomføre arbeidet.
- Gjennomføring av 2 evalueringsmøter av erfaringer med eksisterende veileder
- 1 til 2 møter med andre kommuner med tilsvarende veiledere for sammenligning
- Påvise utfordringer i forhold til byggepraksis, byggeforskrifter (eks. Tek 10 og 170) etc, innkjøp og planprosesser for økt bruk av tre.

Sluttrapport for evaluering av eksisterende veileder: 1. september 2018. Det praktiske arbeidet vil i stor grad bli levert av Høgskolen i Innlandet Rena og Tretorget AS som begge også er partnere i Interreg ecoINSIDE.

Del 2 Utarbeidelse av ny veileder.

Oppstart september 2018

- Engasjere konsulent til å gjennomføre arbeidet.
- Hente ut erfaringer fra evalueringsarbeidet.
- Innhenting av «best practis» fra andre kommuner/regioner
- Møter med næringsliv (utbyggere, rådgivere, arkitekter osv)
- Adressere og forsøke å finne løsninger for påviste utfordringer i byggepraksis, byggeforskrifter etc.
- Vurdere erafringer fra betydningen av innkjøp og valg av entreprisform
- Utarbeide forslag til reguleringsbestemmelser for krav til bruk av tre som er i henhold til hva man kan eller har lov til å kreve med henvisning til PBL.

Mars/April 2019: Første versjon av veileder

Mai 2019: Endelig versjon av veileder ferdig til høring i Elverum kommune.

Juni 2019: Ferdig til politisk behandling i Elverum kommune

Arbeidet organiseres slik at det praktiske arbeidet utføres av innleid konsulent fra et av de beste tremiljøene i Norge, og at kommunen deltar i arbeidsgruppe og i styringsgruppe.

Beskriv hvorfor økonomisk støtte vil være utløsende for at tiltaket blir gjennomført:

Manglende kapasitet og kunnskap gjør at kommunen er avhengig av eksterne kompetansemiljø for å

revidere veilederen innenfor målsettingen om at den også skal bli en mal for andre kommuner. Revideringen vil gå parallelt med arbeidet med revidering av ny strategisk plan for energi- og klima. Økonomisk støtte er utløsende for at tiltaket blir gjennomført.

Dersom Hedmark Fylkeskommune regnes som samarbeidspartner er det ikke ekstern finansiering i prosjektet del 2. Dersom de ikke er samarbeidspartner må midlene fra fylkeskommunen legges inn som ekstern finansiering på kr. 200.000,-. Hedmark fylkeskommune har ikke behandlet søknad om medfinansiering enda så det tas forbehold om politisk behandling av denne. Tiltaket er som nevnt innenfor bioøkonomistrategien til Hedmark fylkeskommune.

Kostnadsoverslag / Budsjett

Utgifter til gjennomføring av tiltaket	Beløp uten mva
Evaluering av "Veileder for bruk av tre" (Andre midler og egeninnsats)	100 000
Revidering av "Veileder for bruk av tre" (konsulenttenester og egeninnsats)	700 000
Total sum	800 000

Finansiering

Finansiering av tiltak	Beløp uten mva
Samlet kostnad ved tiltak(ene)	800 000
- Andre offentlige tilskudd	250 000
- Annen finansiering	0
- Egne midler	150 000
= Omsøkt tilskudd fra miljøforvaltningen	400 000

Kan tiltaket/deler av tiltaket gjennomføres med mindre tilskudd enn omsøkt? Ja

Del en evaluering i samarbeid med ECO INSIDE kan gjennomføres.

Del to revidering og utarbeiding av mal kan antakelig ikke gjennomføres. Hedmark fylkeskommune må i tilfelle yte betydelig større grad. Kommunen har ikke midler til konsulenttenester.

Utdyping finansiering

Er noe av finansieringen annet enn kommunale midler eller klimasats-midler? Får eller har tiltaket mottatt eksterne midler av noe slag? Ja

Oppgi type midler, beløp og vilkår:

Del 1 Evaluering eksisterende veileder «Veileder for bruk av tre»

ECO Inside Interreg: 50.000

Egeninnsats: 50.000

Del 2 Revidering av «Veileder for bruk av tre» og lage generell mal

Innleid kompetanse: 400.000

Hedmark fylkeskommune: 200.000

Egeninnsats: 100.000

Totalt: 800.000

Har tiltaket søkt/bedt om eksterne midler, men ikke fått svar enda? Ja

Oppgi type midler, beløp og vilkår:

Støtten fra Hedmark fylkeskommune er ikke politisk behandlet, men det er gitt foreløpig tilsagn fra fylkesrådet.

Har tiltaket søkt/bedt om andre offentlige midler, men ikke fått slik støtte? Nei

Vedlegg

 Strategisk-plan-energi-og-klimaarbeid-20142018.pdf (Annet)

 Kommuneplan-20102022-samfunnsdel.pdf (Annet)

 Bioøkonomistrategi for Innlandet 2017-2024.pdf (Annet)

 Veileder-trebyen-Elverum.pdf (Annet)

Merknad:

Dersom det er behov for mer informasjon bes det om at det etterspørres underveis.

[sign] Erik Stenhammer for Elverum kommune

Lvert 15.02.2018